

ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง การอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง วิชาเหมือนสินค้า
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง การอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง เรื่อง วิชาเหมือนสินค้า
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

บทร้อยกรองเป็นบทประพันธ์ที่ผู้แต่งคิดค้นประดิษฐ์เรียบเรียงถ้อยคำ แต่ละวรรค แต่ละบทอย่างประณีตบรรจงตามลักษณะกฎเกณฑ์ของมันลักษณะ ทำให้เกิดเสียง จังหวะ ลีลาที่งดงามเกิดความไพเราะและเพลิดเพลินไปกับน้ำเสียงและเนื้อหาของเรื่องนั้น ๆ

การอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง

การอ่านออกเสียงบทร้อยกรองเป็นการอ่านที่มุ่งให้เกิดความเพลิดเพลินซาบซึ้งในรสของคำประพันธ์ ซึ่งจะต้องอ่านอย่างมีจังหวะ ลีลา และท่วงทำนองตามลักษณะคำประพันธ์แต่ละชนิด

รูปแบบการอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง

การอ่านออกเสียงบทร้อยกรองสามารถอ่านได้ ๓ รูปแบบ คือ การอ่านแบบธรรมดา การอ่านแบบเจรจา และการอ่านแบบทำนองเสนาะ ดังนี้

๑. การอ่านแบบธรรมดา คือ การอ่านเหมือนร้อยแก้วแต่เว้นจังหวะวรรคตอนในการอ่าน อาจมีการทอดเสียงบ้างเล็กน้อย

๒. การอ่านแบบเจรจา คือ เป็นการอ่านเหมือนร้อยแก้ว เน้นจังหวะวรรคตอนและเน้นเสียงเพื่อแสดงอารมณ์ความรู้สึก คล้ายการพูดมากกว่าการอ่านแบบธรรมดา

๓. การอ่านแบบทำนองเสนาะ คือ อ่านให้มีสำเนียงสูง ต่ำ หนัก เบา ยาว สั้น เอื้อนเสียง และเน้นสัมผัสให้ชัดเจน ทำให้เกิดความไพเราะ เสียงเป็นกังวาน แสดงอารมณ์ตามเนื้อหาของบทร้อยกรอง

หลักสำคัญในการอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง

๑. อ่านออกเสียงให้ชัดเจนและถูกต้องตามอักขรวิธี
๒. อ่านเว้นจังหวะวรรคตอนให้ถูกต้องตามลักษณะของบทร้อยกรองแต่ละประเภท รู้จักทอดจังหวะ เอื้อนเสียง หรือหลบเสียง
๓. น้ำเสียงไพเราะชัดเจน นุ่มนวลน่าฟัง เสียงไม่เบาหรือดังมากเกินไป
๔. เน้นเสียงแสดงอารมณ์ให้เป็นไปตามเนื้อเรื่อง เช่น รัก ร่าเริง โกรธ เศร้า โดยใช้น้ำเสียงให้เข้ากับสถานการณ์นั้น ๆ

มารยาทในการอ่าน

๑. อ่านด้วยน้ำเสียงสุภาพ เสียงดังพอประมาณ ไม่ตะโกนเสียงดัง
๒. มีท่าทางที่สุภาพในการอ่าน บุคลิกภาพเรียบร้อย สง่างาม
๓. ถ้าเป็นการนั่งอ่าน ควรนั่งหลังตรง ถ้าเป็นการยืน ควรยืนตรงด้วยท่าทางที่สุภาพ
๔. ถ้าเป็นการอ่านบทร้อยกรอง ควรอ่านให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์

การอ่านบทร้อยกรองประเภทกาพย์ยานี ๑๑

กาพย์ยานี ๑๑ เป็นคำประพันธ์ไทย ประเภทกาพย์ที่กวีนิยมแต่งมากที่สุด มีรูปแบบ ดังนี้
บทหนึ่งมีสองบาท เรียกว่า บาทเอกและบาทโท บาทละ ๑๑ คำ วรรคหน้ามี ๕ คำ

การแบ่งวรรคในการอ่านกาพย์ยานี ๑๑ แบ่งวรรคได้ ดังนี้

๑. วรรคหน้ามี ๕ คำ แบ่งจังหวะการอ่านได้ เป็น ๒/๓
๒. วรรคหลังมี ๖ คำ แบ่งจังหวะการอ่านได้ ๓/๓

ตัวอย่าง

เพราะครู/ผู้นำทาง//	ไฉ่เรือจ้าง/รับเงินตรา//
พุ่มพาน/จิ้งนํามา//	กราบบูชา/พระคุณครู//
หญ้าแพรก/แทรกดอกไม้//	พร้อมมาลัย/อันงามहरु//
เข็มดอก/ออกช่อชู//	จากจิตหนู/ผู้รู้คุณ//

ครูภาทิพ ศรีสุทธิ

ควรเรา/ผู้เยาว์วัย//	จงใฝ่ใจ/การศึกษา//
อบรม/บ่มวิชา//	ปรุงปรีชา/ให้เชี่ยวชาญ//
ขั้นนี้/จักชื่อว่า//	มีปัญญา/ไม่สมฐาน//
ต้องหัด/ตัดสันดาน//	กอบวิจารณ์/ใช้ปัญญา//

ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ : พระยาอุปกิตศิลปสาร (นิ่ม กาญจนาชีวะ)